

Styrelsen	2021-09-22/23
Handling nr	11.3
Handläggare	Mikael Sternsson
Daterad	2021-09-08
Reviderad	

**Till
Styrelsen för Västtrafik AB**

Tåg – avveckling X11

FÖRSLAG TILL BESLUT

Med anledning av nedanstående föreslås styrelsen besluta
att godkänna avveckling av tågfordon X3141 till en total ersättning om 5 mnkr.

Skövde dag som ovan

Lars Backström

Sara Ihlund

Bakgrund

Den 8 mars 2021 kolliderade fordon X3141 med en påskjutsledbuss vid plankorsningen Finlandsvägen/Lillhagsvägen på Hisingen. Tågets hastighet vid kollisionen var 95 km/h. Kollisionen blev kraftig vilket medförde att tåget delvis spårade ur och det uppstod omfattande skador på inblandade fordon och infrastruktur. Inga personskador uppstod. Orsaken till kollisionen var att påskjutsledbussen fått motorstopp efter att den stannat för väjningsplikt på korsande gata (Lillhagsvägen) efter övergången.

Trafikverkets utredning har fastställt ett flertal brister kring säkerheten för övergången vilka medfört att kollisionen uppstod. Bland annat är fordonsmagasinet där fordon kan stanna för väjningsplikt efter järnvägsövergången för kort. Längden på fordonsmagasinet i den riktning bussen färdades uppmäts till 10 meter men en påskjutsledbuss är ca 18 meter lång. Det medförde att bussen blev stående med släpet på spåret.

Järnvägsövergången är utrustad med halvbommar vilket innebär att korsande trafik endast blockeras innan järnvägsspåret i färdriktningen. Eftersom bussen passerat bommen med hela sin längd kunde bommen gå ned och indikera att vägskyddet aktiverats. Därav fick inte tågskyddssystemet indikation om att det var problem vid plankorsningen. Hade det varit en helbomsanläggning hade fordonet på spåret upptäckts eftersom bommen inte kunnat gå ned och en varning givits vilket medfört att tågskyddssystemet hade aktiverats. Oklart är om kollisionen hade kunnat undvikas men hastigheten hade varit betydligt lägre och kollisionen mindre våldsam. En ombyggnad av plankorsningen genomförs nu i två steg för att höja säkerheten och utförs under 2021-2023.

Skador på fordonet

Vid kollisionen uppstod omfattande skador på den vagnen som stötte ihop med bussen. Strukturella skador uppstod på vagnsfront och vagnssidor. Skadade komponenter och skadad lack över hela fordonets längd, även på tak och under fordonet. Bild nedan visar en översikt på de största synliga skadorna.

Bild på delskador.

Kostnad och ledtid för reparation

Reparationsoffert avropades från befintligt avtal för reparation av större skador på tågfordon. Alstom är enda leverantör som återkommit med offert på reparationen. Övriga har avböjt på den omfattande skadan och nödvändigt arbete.

Kostanden på reparationen uppskattas till 8,3 mnkr. Utöver detta tillkommer kostnader för åtgärder som inte är synliga innan demontering av skadade komponenter och skadad struktur utförts och framtagning av ersättning för obsolet material. Baserat på tidigare erfarenhet kommer detta tillägga troligen bli betydande och uppskattas till 1 mnkr.

Vid en reparation beräknas fordonet vara tillbaka i trafik tidigast kvartal 3 2022.

Motivering avveckling

Det ingår 23 stycken X11 i Västtrafiks fordonsflotta var av 7-5 stycken är tillgängliga reserver för planerad trafik under perioden 2022-2024. X11 är det första fordon som kommer att avvecklas när X80 är i trafik. Planerad avveckling för X11 låg under 2022 men kommer att senareläggas till kvartal 3/4 2024, på grund av ändrad leveransplan för X80.

Tillgängligheten för fordonen har diskuterats med Västtrafiks avdelning tåg och det har fastslagits att 22 stycken X11 är tillräckligt för befintlig och planerad trafik fram till 2024.

Kostnaden på 9-10 mnkr för återställande anser Västtrafik inte vara motiverat på grund av fordonets ålder och att fordonet ska avvecklas under 2024. Vid avvecklingen kommer Västtrafik att få tillgång till obsoleta reservdelar till övriga X11 fordon vilket kommer underlätta en bibehållen hög tillgänglighet.

Ekonomi

X3141 byggdes 1985 och införskaffades 1986 till GLAB för inköpsvärdet 20,7 mnkr. Återstående avskrivningsvärde är 39 000 kr.

Fordonet är värderat till 5 mnkr i egendomsförsäkringen. Västtrafik har erhållit 4 mnkr från egendomsförsäkringen (värde minus självrisk) och väntar beslut om ersättning för självrisk, 1 mnkr, och viss stilleståndsersättning från bussens trafikförsäkringsbolag. Förväntad total ersättning för fordonet är 5 mnkr.